

Lucie Pitelková, *Charitativní působení pražské Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Čechách do roku 1950*, Katedra dějin a didaktiky dějepisu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze 2008, celkově včetně příloh 182 stran, 119 stran textu

Milosrdné sestry sv. Karla Boromejského náleží dlouhodobě mezi ženská řeholní společenství s nejvyšším počtem členek i místních působišť v českých zemích. Přes jejich nepopiratelný společenský význam zůstává jejich působení zatím poněkud stranou zájmu české historiografie. Jednou z příčin může být badatele odrazující, zdánlivě nepřehledná síť několika set církevních, obecních, zemských i privátních charitativních ústavů, v nichž sestry pracovaly, a současně v mnohých případech zničení či nedostupnost příslušných pramenů. O to více lze ocenit rozhodnutí Lucie Pitelkové věnovat se právě mimořádně rozsáhlé činnosti pražské větve sester boromejek.

Vzhledem k tomu, že dosavadní literatura zmiňuje značnou část působišť našich boromejek jen zcela okrajově, musela se přitom diplomantka v první řadě opřít o badatelům běžně nepřístupné prameny z archivu Kongregace uloženého v ústavu U sv. Notburgy na pražské Malé Straně. Množství nashromážděných informací je tudíž využito v historické práci vůbec poprvé.¹ Význam důkladného průzkumu kongregačního archivu prokazuje srovnání s díly profesionálních historiků či archivářů, jejichž údaje dokáže autorka mnohdy upřesnit a doplnit.²

Diplomantka uvádí v závěrečných přehledech více než dvě stě školských, zdravotnických, sociálních a dalších ústavů spravovaných v Čechách v letech 1837 až 1950 členkami pražské Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského. Pro detailnější výzkum si však zvolila pouze jedenáct „typických“ institucí vhodně reprezentujících různé stránky aktivní činnosti boromejek – nemocnici (Mělník-Podolí), opatrovnu, školu a pracovnu ženských prací (Třeboň), střední školu (Praha-Malá Strana), penzionát (Český Krumlov), sirotčinec (Prachatice), ústav pro psychicky handicapované (Horní Beřkovice), ústav pro fyzicky handicapované (Praha-Hradčany), domov důchodců (Litomyšl) a trestnici (Praha-Řepy).

Dějínám vybraných ústavů věnovala autorka samostatné, vždy chronologicky uspořádané studie, které prozrazují velmi důkladnou znalost pramenů obsažených v archivu Kongregace. Místy bych ovšem doporučoval v zájmu vyváženosti pohledu více doplnit text o údaje z regionální literatury, případně jej konfrontovat s prameny z jiných archivů. (Tato připomínka nijak nesnižuje hodnotu diplomové práce a odpovídá spíše požadavkům na práci disertační.) Získané poznatky využila diplomantka v zobecňující závěrečné kapitole. Ve své práci prokázala Lucie Pitelková obeznamenost se specifickou terminologií vážící se k životu řeholních komunit. Pozitivně lze hodnotit rovněž formální úpravu práce a přehledné rozčlenění textové části i příloh.

Práce diplomantky může přispět k prohloubení znalostí o regionálních dějinách. Její přínosnost v tomto směru ostatně Lucie Pitelková již doložila publikováním upravené verze jedné

¹ Dosud nejrozsáhlejší dílo o pražské Kongregaci se zabývá pouze událostmi 19. století (viz *Chronik der Barmherzigen Schwestern vom heiligen Karl Borromäus mit dem Mutterhaus zu Prag 1837-1900*. Prag 1907, Selbstverlag).

² Srov. zejména práci Elišky Čáňové opírající se o údaje z *Catalogů cleri (Činnost řeholních řádů a kongregací v Čechách 1848-1918*, Státní ústřední archiv v Praze 1997).

z kapitol v regionálně zaměřeném odborném periodiku.³ Význam obdobných o širokou pramennou základnu opřených prací se ovšem nemusí omezovat pouze na sféru historické regionalistiky. Považoval bych proto za velmi užitečné, aby Lucie Pitelková nabyté zkušenosti případně dále využila a ve výzkumu dějin Milosrdných sester sv. Karla Boromejského pokračovala, ať již formou kratších příspěvků věnovaných jednotlivým řeholním domům či většího syntetizujícího díla.

Předložená práce požadavky na diplomovou práci splňuje a doporučuji ji hodnotit jako výbornou.

V Praze 5. ledna 2009

³ Lucie Pitelková, *Příspěvek k historii kláštera a nemocnice Kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Mělníku-Podolí*, Confluens. Sborník historických a vlastivědných prací z Mělnicka č. 6, Mělník 2007, s. 164-170.